

تفسیر دعا های قرآنی
(ربّنا)

تألیف: شهاب‌الدین میهن پرست

زادرس

انتشارات زاگرو

۱۳۹۴

سرشناسه: میهن پرست، شهاب‌الدین، ۱۳۵۵-

عنوان و نام پدیدآور: تفسیر دعا های قرآنی (رتنا)

/ تألیف شهاب‌الدین میهن پرست

مشخصات نشر: ایلام: زاگرو، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۱۶۵ص.

شابک ۸- ۹۵- ۶۵۱۰- ۶۰۰- ۹۷۸- ۱۳۰۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتاب‌نامه

موضوع: قرآن -- ادعیه -- نقد و تفسیر

۵. بندی کنگره: ۱۳۹۴ ت ۷ م ۹ / BP۸۷

۲۹۷/۱۵۷: ده بندی دیویی:

نمارک کتابشناسی ملی: ۴۰۷۸۲۰۹

ناشر: نشر زاگرو ایلام، خ اشرفی اصفهانی، کوچه سوم، پلاک ۲۱۷،

تفسیر دعا های قرآنی (رتنا)

تألیف: شهاب‌الدین میهن پرست

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

طرح جلد: لیلا ده بالایی

چاپ و لیتوگرافی:

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه ی ناشر .....
۹	پیشگفتار .....
۱۳	دعای اول : پروردگارا! ما را تسلیم فرمان خود قرار ده .....
۱۸	دعای دوم : نیکی دنیا و آخرت .....
۲۵	دعای سوم : راه و رسم ایمان .....
۲۷	دعای چهارم : تکلیف اسنان .....
۳۹	دعای پنجم : رد سیئه لغزش ها .....
۴۱	دعای ششم : آمرزش گناهان .....
۴۵	دعای هفتم : نشانه ی وحدانیت .....
۵۱	دعای هشتم : استمداد از عواطف سنانی .....
۵۸	دعای نهم : عالم آخرت .....
۵۹	دعای دهم : گمراهی و ضلالت .....
۶۲	دعای یازدهم : بازگشت آدم به سوی خدا .....
۶۵	دعای دوازدهم : صحنه قیامت .....
۶۷	دعای سیزدهم : پروردگارا! ما را با گروه ستمگران قرار مده .....
۷۲	دعای چهاردهم : پروردگارا درهای رحمت را به سوی ما بگشا .....
۷۵	دعای پانزدهم : بار الها! صبر و استقامت بر ما فرو ریز .....
۷۸	دعای شانزدهم : پروردگارا! ما را به رحمت خود از قوم بی ایمان رهایی بخش .....
۷۹	دعای هفدهم : عاقبت کار گمراهان .....
۸۲	دعای هیجدهم : پروردگار بر پنهان و آشکار آگاه است .....
۸۴	دعای نوزدهم : پروردگارا مرا برپا کننده نماز قرار ده .....

- دعای بیستم: مشرکان ۹۱
- دعای بیست و یکم: پروردگارا! ما را از سوی خودت رحمتی عطا کن ۹۳
- دعای بیست و دوم: پروردگارا آسمانها و زمین ۹۵
- دعای بیست و سوم: قدرت نمائی عجیب خدا ۹۸
- دعای بیست و چهارم: نیازهای مخلوقات ۱۰۱
- دعای بیست و پنجم: اتمام حجت ۱۰۴
- دعای بیست و ششم: پروردگارا! ما را ببخش ۱۰۶
- دعای بیست و هفتم: پروردگارا عذاب جهنم را از ما بر طرف گردان ۱۰۹
- دعای بیست و هشتم: توجه به تربیت فرزند ۱۱۱
- دعای بیست و نهم: راه حق روشن است ۱۱۳
- دعای سی و ام: نداء و تقاضای بازگشت ۱۱۷
- دعای سی و یکم: در مورد بافقان ۱۱۹
- دعای سی و دوم: پروردگارا! میان نازهای ما دوری بیفکن ۱۲۱
- دعای سی و سوم: عمل صالح ۱۲۸
- دعای سی و چهارم: حاملان عرش الهی پیوسته به الل ایمان دعا می کنند ۱۳۳
- دعای سی و پنجم: پروردگارا! تو مهربان و رحیم ۱۴۳
- دعای سی و ششم: توبه خالص ۱۵۵
- منابع ۱۵۹

مقدمه ی ناشر

مطالعه و تحقیق پیرامون آیات بینات قرآن کریم و تأمل و تدبیر در ژرفای کلام وحی برای دانستن و دریافتن هدایتگری های ذات اقدس الهی ضرورتی اجتناب ناپذیر است چرا که ؛ در همه ی قرون و اعصار مورد نیاز زندگی اجتماعی انسان ها ست. از جهتی دیگر توجه و اهتمام به دعا به ویژه دعاهای قرآنی باب جدیدی را در محتوا دادن به زندگی انسان ها فرا روی ما قرار داده تا با بهره گیری از این دریای بی کران نور و رحمت ، طراوت شادابی و امیدواری را وارد عرصه زندگی خود بنمائیم. در واقع دعا گونه ای از خود آگهی هم است و پیوندی است که انسان با خالق همه نیکی ها و خوبی ها برقرار می کند. در این بیان توجه به راز و رمز های نهفته در آیات قرآن ضرورت تفسیر و تحقیق عمیق مبتنی بر تفکر و تدبیر بیشتر را ایجاب می نماید. نماینده ولی فقیه در استان ایلام در مقدمه ی کتاب تفسیر آیات بین المللی قرآن کریم نوشته است: تفسیر پذیری قرآن و مفید بودن تفسیر جدید از آن، بر این پایه استوار است که قرآن حامل پیام های فرا زمان و فرا مکانی است و مفاهیم و معارف آن مختص دوره ای خاص نیست. زیرا اگر پیام ها و ورهنمود های قرآن، رنگ زمان خاصی داشته باشد و آن رنگ بر محتوای قرآن تأثیر گذار بوده باشد معارف به فهم آن و عمل به آن برای نسل های بعد کاری بی فایده یا کم فایده خواهد بود (لطفی، ۱۳۹۴: ۸). انوار تابناک آیات قرآن هدایتگر انسان در صحنه های مختلف زندگی است. در سوره ی مبارکه مؤمنون آمده است: رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ. (المؤمنون/۱۰۹) پروردگار ما، ما به تو ایمان آوردیم ما را ببخش و بیامرز و به ما رحم کن که تو بهترین بخشندگانی.

راز و رمز های این کتاب آسمانی را باید بیشتر شناخت. بنابراین، علما و اندیشمندان و صاحب نظران جامعه ی اسلامی وظیفه سنگینی در جهت توسعه و ترویج فرهنگ غنی قرآنی بر عهده دارند. تلاش در این عرصه به شناخت بیشتر آیات قرآن منجر می شود و می تواند زمینه ی آگاهی و معرفت، مسلمانان را فراهم سازد. تألیف و تدوین کتاب تفسیر دعا های قرآنی (ربنا) تلاشی مدبرانه و بسیار مهم در جهت تحقق نهاده شده است. تلاش عالمانه جناب حاجت الاسلام شهاب الدین میهن پرست مدرس دانشگاه که با دقت و ظرافت و دیدی ژرف نگار و در این عرصه شده اند که تلاشی ارزنده و در خور تحسین است. انتشارات زاگرس حرکت علمی این فرهیخته عرصه ی حوزه و دانشگاه را ارج می نهد. امید است خداوند سبحان، توفیق شناخت بیشتر آیات قرآن و عمل به هدایتگری های این کتاب مقدس به همه عبادت فرماید.

www.ketaboo.ir

دکتر حبیب اله محمودیان

مدیر انتشارات زاگرس

۱۳۹۴

پیشگفتار

از آنجا که یکی از مسائل ارتباط بندگان با خدا مساله دعا و نیایش است. که در روایات اسلامی بسیار تاکید فراوان شده است. عبدالله بن سنان می گوید از امام صادق علیه السلام شنیدم می فرمود: زیاد دعا کنید؛ زیرا دعا کلید بخشش خداوند و وسیله ی رسیدن به هر حاجت است، نعمت ها و رحمت هایی نزد پروردگار است که جز با دعا نمی توان به آن رسید! و بدان! هر در را که بکوبی عاقبت گشوده خواهد شد. (اصول کافی، ج ۱، ص ۳۷، دارالکتب الاسلامیه، وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۲۶، حدیث ۸۶۱۳، چاپ ال الیوم، بحار بنوار، ج ۹۰، ص ۲۹۵ و ۲۹۹، فلاح السائل سید بن طاووس، ص ۲۸، دفتر تبلیغات، دعا یک نوع عبادت و خضوع و بندگی است، و انسان به وسیله ی دعا توجه تازه ای به ارتباط خداوند پیدا می کند، و همان طور که همه عبادات اثر تربیتی دارد، دعا هم برای چنین اثری خواهد بود. امام صادق می فرمایند که در نزد خداوند مقاماتی است که با دعا کسی به آن نمی رسد. (اصول کافی، ج ۲، ص ۴۶۶، دارالکتب الاسلامیه، وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۳۴، چاپ ال الیوم) و دانشمندان می گویند: امروز، جدیدترین علم پزشکی روانپزشکی همان چیزهایی را تعلیم می دهد که پیامبران تعلیم می دادند، چرا؟ است، اینکه پزشکان روان دریافته اند دعا و نماز، و داشتن یک ایمان محکم به دین، نگرانی، تشویش، هیجان و ترس را که موجب نیم بیشتری از ناراحتی های ما است برطرف می سازد. (آیین زندگی، ص ۱۵۲)، لذا به هنگام اضطرار و عقیم ماندن تمام تلاش ها و کوشش ها انجام گیرد، روشن می شود مفهوم دعا درخواست فراهم شدن اسباب و عواملی

است که از دایره ی قدرت انسان بیرون است، آن هم از کسی که قدرتش بی پایان و هر امری برای او آسان است.

ولی این درخواست نباید تنها از زبان صادر شود، بلکه از تمام وجود او برخیزد، و زبان در این قسمت، نماینده و ترجمان تمام ذرات وجود انسان و اعضاء و جوارح او باشد. قلب و روح از طریق دعا پیوند نزدیک با خدا پیدا می کنند، و همانند قطره ای که بر اقیانوس بی پایان پیوندد اتصاف معنوی با آن مبدأ بزرگ قدرت یابد. در واقع تا یک نوع خودآگاهی و بیداری دل و اندیشه، و پیوند باطنی با مبدأ همه نیکی ها، خوبی ها است. البته دعا دارای شرایطی است:

(۱) پاک‌ی قلب

برای اجابت دعا باید قلب را هر چیز در پاک‌ی قلب و روح کوشید، از گناه توبه کرد، خودسازی نمود، و از زندگی رهبران الهی الهام گرفت. امام صادق علیه السلام فرمودند: مبدا هیچ یک از شما از خدا تقاضایی کند مگر این که نخست حمد و ثنای او را به جا آورد و درود بر پیامبر و آل او بفرستد، بعد به گناه خود نزد او اعتراف و توبه کند سپس دعا نماید. (سفینه البحار، ج ۱، ص ۴۴۸ و ۴۴۹ - کافی، ج ۲، ص ۴۸۴، دارالکتب الاسلامیه - وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۱۰۱، چاپ آل الییت - بحار الانوار، ج ۹۰، ص ۳۱۲ و ۳۱۴ و ۳۱۵)

(۲) پاک‌ی اموال

در پاک‌ی زندگی از اموال غضب، ظلم و ستم بکوشد، و تغذیه ی او را از حرام نباشد از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله نقل شده: کسی که دوست دارد دعایش مستجاب گردد باید غذا و کسب خود را پاک کند. (سفینه الابحار، ج ۱، ص ۴۴۸ و ۴۴۹ - بحار الانوار، ج ۹۰، ص ۳۷۲ - وسائل الشیعه، ج ۷، ص ۱۴۵، چاپ آل الییت)

(۳) مبارزه با فساد

از مبارزه با فساد و دعوت به سوی حق خودداری نکند! زیرا آنها که امر به معروف و نهی از منکر را ترک می گویند، دعای مستجابی ندارند، چنان که از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله نقل شده؛ باید امر به معروف و نهی از منکر کنید و گرنه خداوند بدان را بر نیکان شما مسلط می کند و هر چه دعا کنند مستجاب نخواهد شد. (کافی، ج ۵، ص ۵۶، دارالکتب الاسلامیه)

(۴) عمل به پیمان های الهی

ایمان و عمل صالح و امانت و درستکاری یکی دیگر از شرایط استجاب دعا است؛ زیرا آن کس که به عهد خویش در برابر پروردگارش وفا نکند، نباید انتظار داشته باشد که مشمول رحمت و اجابت دعا از ناحیه ی پروردگار باشد. کسی نزد امیرالمومنینعلی علیه السلام از عدم استجاب دعایش شکایت کرد گفت: با این که خداوند فرمود: دعا کنید من اجابت می کنم؛ چرا ما دعا می کنیم و به اجابت نمی رسد؟! قلب و فکر شما در هشت چیز است - کرده لذا دعایتان مستجاب نمی شود:

(۱) شما خدا را شناخته اید اما حق او را ادا نکرده اید، به همین دلیل شناخت شما سودی به حالتان نداشته!

(۲) شما به فرستاده او ایمان آورده اید سپس با سنتش بی وفایی کرده اید ثمره ی ایمان شما کجاست؟

(۳) کتاب او را خوانده اید ولی به آن عمل نکرده اید، گفتید شیعیم را الهت کردیم سپس به مخالفت برخاستید!

(۴) شما می گوئید از مجازات و کیفر خدا میترسید، اما همواره کارهایی می کنید که شما را به آن نزدیک می سازد. ....

(۵) می گوئید به پاداش الهی علاقه دارید اما همواره کاری انجام می دهید که شما را از آن دور می سازد. ....

۶) نعمت خدا را میخورید و حق شکر او را ادا نمی کنید.

۷) به شما دستور داده دشمن شیطان باشید، ادعای دشمنی با شیطان را دارید اما عملاً با او مخالفت نمی کنید.

۸) شما عیوب مردم را نصب العین خود ساخته و عیوب خود را پشت سر افکندید. . .
 . . با این حال چگونه انتظار دارید دعایتان را به اجابت برسد؟ در حالی که خودتان درهای آن را بسته اید؟

تقوا پیش کنید، اعمال خویش را اصلاح نمایید امر به معروف و نهی از منکر کنید تا دعای شما به اجابت برسد. (سفینه البحار، ج ۱، ص ۴۴۸ و ۴۴۹ - بحار الانوار، ج ۹۰، ص ۳۷۶ و ۳۷۷)

۵) دعا و عمل

دیگر از شرایط استجاب دعا، توأم گشتن آن با عمل و تلاش و کوشش است در کلمات امیرالمومنین علی علیه السلامی خوانیم: دعا کننده بدون عمل و تلاش، مانند تیر انداز بدون زه است (نهج البلاغه حکمت ۳۳۷). از مجموع آنچه گفتیم به دست می آید که برای دعا شرایطی است که باید شرایط لازم در دعا باید رعایت بشود تا دعا مستجاب بشود لذا ما بر این شدیم که در این نوشتار حاضر به بررسی و تفسیر دعاهای قرآنی که با کلمه ربنا شروع شده پردازیم. در شاء الله در جلد بعدی به توضیح آیاتی از کلام الهی که با کلمه رَبِّ شروع می شود بپردازیم امید است که این نوشتار مورد توجه خوانندگان عزیز قرار گیرد از خداوند و فیک عمل به قرآن را برای همگان خواستارم.

الاحقر: شهاب الدین میهن پرست

۱۳۹۴